

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst.,
Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta
K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—,
za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petil vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglaš in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Državna konferenca

nemške socialnodemokratične stranke
avstrijske.

Nemška socialno demokratična stranka je imela v četrtak in petek svojo državno konferenco na Dunaju. Na konferenci je bilo sprejetih več resolucij. Mirovna resolucija zahteva splošni mir brez aneksij, ob samoodločevanju narodov, razoroženje, zvezo narodov in ponudbo miru ter protestira proti izvedbi Breškega in Bukareškega miru; druga resolucija se izreka proti odgoditvi parlamenta in zahteva takojšnje sklicanje državnega zbora; tretja resolucija protestira proti miru s Finsko, ki so ga osrednje države sklenile s protirevolucijsko vlado; četrta resolucija zahteva odpravo militarizacije vojnodajatelvnih obratov in protestira proti novemu načrtu delovnega zakona; peta resolucija protestira proti proglasitvi prekega sode pri graškem poveljstvu; šesta resolucija se tiče prehrane. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Konferenca objavlja naslednji oklic:

Sodrug in sodružice!

Na državni konferenci Nemške socialne demokracije v Avstriji zbrani zastopniki iz vseh dežel in vseh industrijskih strok nemške Avstrije so skrbno premetrili sedanji politični in gospodarski položaj delavskega razreda. Popolnoma enodušno so sprejeli naslednje sklepe:

I. Državna konferenca ugotavlja, da se nahaja delavstvo v stanju največje razburjenosti. Konferenca svari vlado pred učinki, ki bi neizogibno povzročili razburjeno ljudsko razpoloženje, če se delavstvo ne prepriča, da osrednje sile ne bodo podaljševati vojno za nobene imperialistične cilje; če se ne zgodi vse, da se zasežejo čim popolneje živila in enakomerno razdele; če vlada ne skliče zopet neutegoma parlamenta in se ne potrdi z vso odločnostjo, da hitro izvede slovesno obljubljeno novo ureditev delavskega razmerja v vojni industriji na popolnoma civilnopravni podlagi; ako vlada ne ustreže socialističnim zahtevam delavstva.

Državna konferenca je na podlagi poročil iz vseh dežel skrbno presodila moč delavstva in oblastne pomočke gospodujočih. Premotila je splošni evropski položaj in sedanja stremiljenja po mirovnih pogajanjih. Na podlagi vestne proučitve vojnih pogojev je prišla konferenca do prepričanja, da sedanji trenutek ni ugoden za večje stavke. Državna konferenca pozivlja tedaj delavce, da v zadnjem trenutku opuste večje stavke. Delavstvo se ne sme pustiti izzivati od podjetnikov, katerim bi bil v sedanjem trenutku prav dobrodošel vsak boj. Ne sme si pustiti narekovati uro boja po slepi, čeprav se tako umevni strasti, temveč jo mora samo izbrati ob pravem upogledu v avstrijske in splošne evropske bojne pogoje. Državna konferenca pozivlja tedaj delavstvo, da se pripravi za ugodnejšo uro, ki pride.

V ta namen je potrebno posvariti delavstvo pred precenjevanjem svoje moči, delavce odvrtiti od vsake nepremišljenosti, ki bi utegnile vesti le do porazov, in bi delavstvo za bodočnost napravila nesposobno za vsak boj, pa tudi povsod oživljati bojni duh, odločnost in dejansko moč delavskega razreda, da pazno zasleduje dogodke, da privede vsakega delavca in vsako delavko v strokovno in politično organizacijo in da prepoji vse delavstvo s prepričanjem, da se bližamo vsled poostrenja razrednih nasprotstev, katero povzročajo vojne, velikim, odločilnim bojem med kapitalom in delom.

Na ta način, sodrug in sodružice, se hočemo oboječiti za uro, ki nas bo v zvezi z našimi brati po drugih deželah privedla do boja in k zmagi.

Državna konferenca nemške socialno-demokratične delavske stranke v Avstriji.

Posl. Pittoni o praških slavnostih in o Jugoslaviji.

V »Lavoratoru« od srede je poslanec sodrug Pittoni napisal dolg članek, v katerem razpravlja, zakaj da se italijanski socialisti niso udeležili praških slavnosti. Članek, s katerim se ne moremo po vsem strinjati, ima precej važnih konstatacij, katere hočemo posneti v informacijo čitateljem.

Pittoni najprej konstatira, kako nacionalisti obeh narodnosti porabijo vsako priliko, da napadajo italijanske socialiste, naj ti napravijo tak ali drugačen sklep. Enako niso zadovoljni sedaj, ko se priredbe v Pragi nismo udeležili.

Potem pravi: Mi nimamo nobenega vzroka, da bi ne povedali, zakaj nismo šli v Prago. Povedati moramo, da smo bili tudi mi povabljeni, da se udeležimo omenjenih slavnosti, ter da smo izjavili, da mi bi rade volje šli na kulturno slavnost drugega naroda, ako bi ne imela povsem nacionalistični značaj. Mi bi šli tudi, če bi bili vabljeni in bi se udeležili socialisti vseh narodov, vstevši nemške. Češki sodrug, ki nas je na slavnost povabil, nas je hotel prepričati, da so češki socialisti najmočnejša stranka in bodo dali slavnosti socialističen značaj. Mi smo vendar o tem dvomili. A ravno isti sodrug nas je tudi obvestil, da se bodo slavnosti udeležili zastopniki vseh nesvobodnih narodov v Avstriji. Mi pa smo na to odgovorili, da ne maramo biti privesek italijansko - jugoslovanskega kongresa v Rimu (!). Mi smo predvideli in bi bili naivni, če bi ne, da ne bodo imele praške slavnosti samo kulturni značaj, nego da se bodo izpremenile v nacionalistično manifestacijo za češko državno pravo in v jugoslovansko solidarnost. Mi priznavamo veliko važnost zadevi, da se bodo slavnosti udeležili razni panslavisti kakor Stransky, ki izjavljajo, da je Trst slovensko poitalijansko mesto. Mi se takrat nismo razburili, ker smo prepričani, da vse take izjave ne izpremenijo ničesar na realnosti stvari.

Mi ne bi mogli prinesiti našega soglasja na manifestacijo za češko državno pravo, po katerem hočejo združiti tri milijone Nemcev, ki proti temu protestirajo. In toliko manj pa skupaj s proglašilci Jugoslavije, h kateri hočejo pridružiti tudi Trst.

Italijanski socialisti se v tem oziru popolnoma strinjamo z nemškimi socialisti v Avstriji. Mi hočemo, da se da Čehom in Jugoslovanom popolna avtonomija, ali kakor se nemški socialisti nočejo pridružiti češki državi, tako mi italijanski socialisti nočemo pripadati Jugoslaviji pod nobenimi pogoji.

Da je posl. Conci šel v Prago, je razumljivo. Persekucije, ki so jih prestali Trentinci od strani Nemcev so bile take, da jih ne silijo samo v Prago, temveč tudi v naročje vragu, čeprav so katoliki. Ne vemo, če je bila taktična poteza, da je Conci šel v Prago, to nam bo pokazala bodočnost. Ali za primorske Italijane je bilo jasno, da niso mogli posnemati Concija. Skoro vsi Nemci so danes prepričani, da bo moral Trst imeti posebno pozicijo nasproti vsemu gospodarskemu zaledju. Mi, ki se v več stvareh z Nemci ne strinjamo, smo v tem oziru enih misli, da Trst ne sme pripadati k bodoči Jugoslaviji, temveč mora dobiti posebno pozicijo. V tem oziru se z Nemci lažje sporazumemo kakor z Jugoslovani (!!!).

Nasproti tem problemom bližnje bodočnosti ne moremo delati politiko proti nam samim ter ne družiti se s Čehi in Jugoslovani v enem protestu proti Nemcem.

Naš list »Lavoratore« je edin z »Arbeiter-Zeitung« in »Arbeiterwille« in z vsemi nemškimi socialističnimi listi, ki pobijajo dan na dan nadutost pangermanistov in nacionalistov. Naš list je vedno protestiral proti vsem persekucijam, naj so te bile naperjene proti temu ali onemu narodu. Ali napravili bi neodpustljiv politični pregrešek, ako bi se združili z vsemi Slovani — tudi s tistimi, ki nas hočejo »bratovsko« sprejeti v njih Jugoslavijo, proti vsem Nemcem, tudi proti tistim, ki nimajo nobenega namena nas pritiskati.

Nato Pittoni nadaljuje in pravi, da nas to italijansko-jugoslovansko bratstvo, proklamirano na kongresu v Rimu, ne gane. To je produkt vojne. Na tistem kongresu so bili udeleženi Italijani, ki so prej zahtevali za sebe vso Dalmacijo, kar bi zbudilo sovraštvo na vse italijansko ljudstvo, bili so tudi tisti, ki so nas napadali in obrekovali, kadar smo trdili, da je potreben sporazum s Slovani in ker smo trdili, da imajo isti pravico, da se učijo v svojem materinem jeziku.

Nič manj neodkritosrčni so bili na tem kongresu zastopniki Jugoslovanov.

Potem pravi Pittoni, da se trdi, da je bil shod nemških narodov v Pragi shod zatiranih narodov. Pittoni konstatira, da so vsi narodi zatirani, ali najbolj zatiran je proletarijat in to zatiranje občutijo proletarci

vseh narodov. Konstatira, da buržoazija vseh narodov kliče skupaj delavce, kadar gre braniti njene interese, ali takoj jih pusti na cedilo, kadar se delavci hočejo osvoboditi njenega zatiranja. V demokracijo češke buržoazije in čeških agrarcev, pustimo, naj veruje, kdor hoče, prav tako imamo svoje dvome glede demokracije jugoslovanske buržoazije, ki je skoro vsa klerikalna. Glavni prireditelj praških slavnosti je isti Kramaf, ki je kot podpredsednik parlamenta dovolil, da se je poklicalo v parlament policijo, da izžene nemške poslance, tedaj, ko je bil politični tok še drugačen.

Med jugoslovanskimi nacionalisti jih ni malo tistih, ki zahtevajo aneksionistično politiko napram Italiji.

Danes je med Čehi in Jugoslovani več preganjanih in mi kot socialisti-sovražniki vsake persekucije — moramo proti temu protestirati in smo to ob vsaki priliki tudi storili. Ali med tem in udeležbo na praških manifestacijah je razlika.

Če bi nas klicali v Prago, na Dunaj, v Krakovo ali v Ljubljano ali kamorkoli, socialisti češki, nemški, poljski ali jugoslovanski, da protestiramo proti zatiranju proletariata, bi italijanski socialisti bili poleg, kakor tudi, ako nas kličejo, kamorkoli da dosežemo sporazum med vsemi socialisti, da zagotovimo vsem enake pravice in svobodo: italijanski socialisti bodo poleg. Smo vedno pripravljene, se združiti z vsemi, ki iščejo sporazum med narodi. Odklanjamo vsako sodelovanje na prireditvah, ki imajo os proti drugemu narodu.

Smo v najboljših odnošajih z nemškimi socialisti, ki ne zahtevajo za svoj narod to, kar ne bi hoteli, da se da tudi drugim narodom. Ako bi pa opazili, da nemški socialisti hočejo kakšne prednosti pred drugimi — jih takoj zapustimo. Hočemo simpatizirati z vsemi narodi in z njihovimi opravičenimi zahtevami po svobodi in napredku, ali to nas ne spravi iz našega socialističnega ravnotežja in si ne damo prejudicirati interese našega naroda.

Pripomnja uredništva: Vprašanje Trsta je vsekakor obsežnejega gospodarsko-političnega pomena. Priznati moramo, da se naši politiki mnogo premalo pečajo z detaljnimi vprašanji bodoče Jugoslavije; dosedaj še pravzaprav nikdo ni v tem boju nič razmotrival o tem vprašanju razen sodr. dr. Tume. Potrebna pa je razprava, seveda stvarna, o načrtih sedanjega gibanja. Socialna demokracija je v teh vprašanjih že na jasnem, toda od drugod še nismo slišali resne besede. Kdaj torej pridemo do resnega dela in organizacije načrtov? O priliki izpregovorimo tudi mi o tem vprašanju.

Gospodarski boj po vojni.

II.

Nič manj kakor producenti sirovin bo obkoljeni blok potreboval obkoljujoče države kot tržno ozemlje. Industrija, ki je tako visoko razvita kakor nemška, rabi ves svetovni trg, če hoče popolnoma razviti svojo produktivno silo. Omejiti se ne sme na promet z zaostalimi deželami, ako hoče spraviti popolnoma do veljave svoje nadkriljujoče kvalitete, rabi stika z najbogatejšimi in najbolj razvitimi: z Angleško in njenimi zavezniki, z Ameriko in Francijo. Nemčija je izvozila leta 1913, nad četrtino (25,8) v anglosaksonski svet, skoro gotovo polno tretjino, kajti 12,5 odstotkov nemškega izvoza je šlo na Holandsko in v Belgijo, od česar je bil določen gotovo največji del za Angleško in Ameriko. Ta potreba se naslanja pač na medsebojnost. Angleška, Amerika in Francija potrebujejo nemški trg. Toda ne v tako visoki meri, ako se ves svet deli na dve ozemlji, ki se od delujeta drugo od drugega, od katerega tvori eno na razsežnosti le desetino, šestino pa na ljudskem številu drugega. Potem bo večji del vedno prej našel nadomestek za svetovni trg, kakor pa manjši del.

Ekonomsko tedaj obkoljeni blok nikakor ne bo stal tako ugodno, kakor vojaško. Njegova ekonomska politika bo morala biti popolnoma drugačna, kakor pa vojaška. Bati se mu ne bo treba kot ozemlje obkoljenih držav, da bi se zapletel v vojno, pač pa bo imel nasproti temu dovolj povoda, če se bo hotel izogniti gospodarskemu boju z nadaljevanjem vojne z orožjem. Kakor vojna z orožjem, zasekava tudi gospodarski boj vsakemu izmed obeh delov težke rane. Tudi obkoljujoče

države ne bi v tem primeru pridobile ničesar, morale bi svoj gospodarski odpočitek motiti pravtako, kakor one obkoljenega bloka. Pa večje nevarnosti prete vse-kakor zadnjemu.

Pa naj se ne misli, da se bodo dali doseči mirovni pogoji na tak način, da bi se izključil vsak gospodarski boj. Pri mirovni pogodbi je lahko obljubljeni prijateljstvo in naklonjenost, vpustajo se celo določeni temelji državne ureditve trgovskega prometa v pogodbo — predvsem morejo seveda taki v zmislu proste trgovine, n. pr. večjega pospeševanja, pri tem priti v poštev, zaveza, da se promet z drugim delom ne zadržuje vsled državnih stremeljenj. Čim bolj bi kaka dežela zasledovala po vojni politiko varstvene vsebine, tem bolj se bo protivila vsaki določitvi svoje trgovinske politike potom mirovne pogodbe.

Trgovinski promet pa ne zavisi samo od državnih določb. Izvršba teh določb se ne more pogodbeno določiti potom uprave. Tudi na teh kakor na mnogih drugih poljih se duh ne da vklepati v okove.

In čeprav bi bil duh, v katerem bi se izvršile mirovne pogodbe po državnih upravah, prost vsakih sovražnosti, pa se vendar zasebni trgovci ne morejo siliti, da bi delali kupčije popolnoma prosto brez ljubezni in sovražstva.

Zanašati se ni toliko na to, da kupčija z ljubeznijo in sovražnostjo nima nobenega opravka, da se pride pri tem le na dobiček.

Gotovo! Ekonomska potreba premaga vsa čuvstva, in povprečni kapitalist, o katerem le je tu govor, se ne protivi izrednemu dobičku.

In kakšen bo položaj po vojni? Ali bodo prodajalci sirovin iskali kupce ali pa obratno? Nobena ekonomska potreba ne bo silila prodajalce sirovin, da bi zlorabili čuvstva ljubezni in sovražstva, ki jih je povzročila vojna in ki morda v njem vzbujajo še nadaljno silovito politiko.

Katera dežela sme pričakovati na drugi strani, da bi se njeni industrijalci po vojni nahajali v tako sijajnem položaju in v taki tehnični in ekonomski moči, da bi mogla igrati prenesti iz bojišča vsako konkurenco druge dežele na svetovni trg? Katera tvrdka sme pričakovati, da bo dovoljevala svojemu odjemalcu tako velike prednosti, da bi bila njim nasproti čuvstva ljubezni in sovražstva, katera utegne gojiti, popolnoma brez pomena?

Po vojni se bo splošni ekonomski položaj razvil tako, da bo vsak industrijalec bolj kakor kdaj odvisen od dobre volje svojih dobaviteljev sirovin, kakor pa od svojih odjemalcev. In v posebno veliki meri bo to veljalo za obkoljeni blok.

Politični pregled.

— **Zborovanje gospodarskih zvez.** V Badenu pri Dunaju se je pričelo v petek zborovanje gospodarskih zvez Avstrije, Ogrske in Nemčije. Meritoričnih razprav so se udeležili ministri baron Wieser, vitez Schauer, saški poslanik grof Nostitz in drugi dostojanstveniki. Na dnevnem redu je bil najprej razgovor o pomenu miru na vzhodu. Poslanec Friedmann je opozarjal na deloma še nejasne razmere na vzhodu ter je poudarjal potrebo, da se zopet otvori svetovna trgovina in da se zlasti glede prehrane popolnoma emancipira od inozemstva. Ogrski poslanec Nagy je izjavil, da je Ogrska kakor Rusija in Ukrajina agrarna država. Vsled tega obstoje brez dvoma med Ogrsko in Nemčijo glede uvoza z vzhoda gotova nasprotstva, ki pa se bodo dala izravnati. Poslanec Stresemann (Berlin) je zagovarjal varstveno zvezo s tendenco: popolno izenačenje z znižajočo se carino. — Razprava se nadaljuje.

— **Okrožna glavarstva na Moravskem.** Praški »Venkov« se bavi z razdelitvijo Češke na okrožja ter poroča med drugim, da se meseca avgusta tudi na Moravskem ustanove okrožna glavarstva. Razen tega da pripravljata vlada naredbo glede uporabe jezikov pri deželnih vladnih in avtonomnih oblastih na Češkem in Moravskem. — Češki Narodni svet je izdal oster protest proti razdelitvi Češke na okrožja. V tem protestu se izjavlja med drugim: Češki Narodni svet se pridružuje protestu Češkega svaza in izjavlja, da češki narod ne bo nikdar priznal te ministrske naredbe, ki je bila izdana brez sodelovanja njegovih zastopnikov v času, ko je češki deželni zbor obsojen, da molči in da protestuje proti njeni izvršitvi. Deželni zbor bo nastopil z vsemi sredstvi, ker se glede sodnih in upravnih okrajev brez pritrdila deželnega zbora ne sme ničesar premeniti, a brez odobrenja parlamenta ne sme se dopustiti ureditev političnih oblastí takega značaja, kakor so te okrožne vlade.

— **Slovaška ljudska stranka.** Slovaki na Ogrskem ustanavljajo slovaško ljudsko stranko, ki se bo lotila med zapuščenimi Slovaki narodnega dela. Delo bo težko, ker so znali Madžari Slovake takó uspravati, in jih kulturno zanemariti, da bo minilo nekaj časa, preden se bodo vsi Slovaki zavedali krivic, ki jih trpe, in pravic, katerih nimajo.

— **Nova mirovna resolucija v rajhstagu.** Iz Berlina se brzojavno poroča: V parlamentarnih krogih se govori, da bo vodja centra, poslanec Erzberger, v prvi seji glavnega odbora nemškega državnega zbora

predložil resolucijo, ki bo bistveno identična z julijsko resolucijo državnega zbora.

— **Bivši ban dr. pl. Tomašić umrl.** Na svojem posestvu v Treščerovcu je dne 29. maja umrl bivši hrvaški ban dr. Nikola pl. Tomašić v starosti 54 let. Bil je pristaš bana žalostnega spomina grofa Khuena ter je bil za časa, ko je bil Khuen ogrski ministrski predsednik imenovan hrvaškim banom. Banoval je od 9. februarja 1910 do 19. januarja 1912.

— **Rusija in kavkaška republika.** Petrograška agencija poroča: Vlada kavkaške republike je predlagala vladi sovjetov, naj se uvedejo posveti za ureditev tekočih vprašanj med Rusijo in kavkaško republiko. Ljudski komisar za vnanje zadeve, Čičerin, je predlog sprejel.

— **Izgubljena spomenica.** Branting piše v štokholmskem »Socialdemokraten«, da je odposlal dne 29. aprila socialdemokratskemu strankinemu načelniku sodr. Scheidemannu v priporočnem pismu spomenico interaliranih socialistov. Enako spomenico je poslal tudi sodruhu dr. Adlerju (na Dunaj) in predsedniku neodvisnih socialistov, Haaseju. Dejstvo pa je, da strankini načelnik tega pisma še ni prejel. Ali so vzrok temu splošne otežkočene pošne razmere, ki jih prav dobro občuti vsaka redakcija, ali kake druge tajinstvene sile, kar Branting tudi domneva, bi se pač dalo ugotoviti.

— **Novi zakoni v Rumuniji.** Vladni »Steagul« poroča, da je predlagal ministrski predsednik Marghiloman v ministrskem svetu naslednje zakone, ki so bili tudi sprejeti. Zdravstveni urad pooblašča, da prisili zdravnike in civilne bolniške strežnike k službovanju v Besarabiji, da se tako omeje tamošnje nalezljive bolezni. Dalje naj se uvede prisilno delo za poljedelska opravila, ker je danes poljedelstvo glavni pomoček, da se opomore in ukrepi Rumunija. Vlada mora skrbeti s pametnimi ukrepi, da se bo poljedelstvo v resnici povzdignilo v korist veleposestva, kakor tudi malega kmeta. Ustanovila bo posredovalnico za delo, ki naj omogoči, da bo možno dobiti potrebno število delavnih moči, ki jih potrebuje prihodnja žetev. Vsi rumunski sindikati so se zavzeli za te ukrepe.

— **Švedska prepušča svoje ladjeve ententi.** Konec meseca maja sta podpisali Anglija in Švedska v Londonu pogodbo, po kateri prepusti Švedska ententi še nadaljnjih 300.000 ton ladijskega prostora. Dosedaj ji je dala na razpolago že 100.000 ton. Zato pa bo prejemale od Anglije razne industrijske potrebščine, kovine, olje, volno in kavo. Vse to za prihodnje konsumcijsko leto. Tudi glede dobave rude za Anglijo kakor tudi za Nemčijo se je sklenila pogodba.

— **Francoski glasovi o vojnem položaju.** Pariško časopisje se bavi skoraj izključno z nemško ofenzivo na zapadu ter razpravlja stvarno o nadaljnjem poteku operacij. Listi označujejo položaj kot zelo resen. Splošno ne prikrivajo začudenja, da francoske rezerve napada niso še vsaj deloma zadržale. »Temps« izjavlja: Položaj se tudi v zadnji uri, žal, ni izboljšal. Tudi krili pri Soissonsu in Reimsu sta morali popustiti. »Journal des Debats« priznava, da je položaj trdnjave Reims skrajno ogrožen in pravi: Če se Nemcem posreči, prodrejo jugozapadno tega mesta, potem dobi nemški uspeh čisto nov pomen. Nemška operacija je izborna zamišljena, četudi je izpostavljena protinapadom. »Populaire« zahteva pojasnila, zakaj se važne točke, kakor Chemin des Dames, niso bolje zavarovale.

— **Francija ima zavezane roke.** Pariški »Cri de Paris« izvaja: Če bi bili strahopetni dovolj, da bi se odrekli Alzacije-Lorene, bi Anglija in Amerika vendar ne sklenili miru, če bi Nemčija izjavila svojo pripravljenost, da nam odstopi Alzacijo, bi Anglija in Amerika tudi potem ne sklenili miru. Tudi če bi mi izjavili, da sklenemo separaten mir, kakor je to storila Rusija, bi Anglija in Amerika boj nadaljevali. To bi jim ne bilo težko, ker so gospodarji na morju. Ustavili bi našo preskrbo in blokirali Francijo. Jedino, kar bi dosegli, če se udamo zmagovalcu, bi bilo, da se izročimo grozni lakoti. To je resnica, katero moramo pacifistom in socialistom neprenehoma ponavljati. Mi imamo napram našim zaveznikom zvezane roke. Brez njih se ne moremo pogajati. Izbirati moramo ne med zmago in mirom, marveč med zmago in lakoto.

— **Angleška delavska misija.** Na čast iz Amerike došlim zastopnikom angleške delavske stranke Appletonu, Duncanu, Butterworthu in Nossesu je priredila industrijska liga diner, pri katerem je rekel delavski minister Roberts, da so v prvi vrsti patriotični. Duncan je zagotavljal, da je ameriški narod trdno odločen bojevati se, dokler ni sovražnik premagan, in da ne bo hranil niti denarja, niti ljudi, dokler ne bo zagotovljena svoboda sveta demokraciji.

— **Uspehi ameriških železničarjev.** Amerikanskim železničarjem se zvišajo plače letno skupno za 300 milijonov dolarjev. Uvedli so tudi osemurni delavnik.

— **Amerikanski republikanci za zmago.** Republikanskemu konventu v Indiani v Ameriki je predložila republikanska stranka program, v katerem izjavlja, da je največja dolžnost vskega posameznika in vsake politične stranke, zmaga. Predsednik republikanske narodne komisije Hays je takole označil stališče njegove stranke k vojni politiki: Vsak korak republikanskih

strank v državi in v narodu bo določevala skrb, kako moremo kar najbolj in največ pripomoči vodstvu vojne.

Dnevne beležke.

— **Predavanje »Svobode«.** Izobraževalno društvo »Svoboda« je otvorilo v soboto serijo predavanj, ki se bodo redno nadaljevala. Na tem prvem predavanju je govoril pisatelj I. Cankar o »predmetu »Slovenska kultura, vojna in delavstvo.« Temeljito in v pesniški dikciji je povedal pisatelj resnične besede o naši žalostni preteklosti in nas bodril k veri in upanju v lepšo, boljšo bodočnost. Predavanje objavimo v celoti v našem listu.

— **Javno predavanje.** Ljudsko izobraževalno društvo »Akademija« priredi v sredo, dne 5. junija ob 8. uri zvečer v Mestnem domu javno predavanje. Predava Alojzija Štebijeja o »Nalogah žene v demokratični dobi.« Vstopnina 40 vin. Dijaki in delavci prosti.

— **Poziv mestnemu magistratu ljubljanskemu!** Pričela je pritiskati vročina. Po ulicah leži ponekod na debelo prahu, ker se spomladni in že lani jeseni mi blato mikdar postrgalo in se ceste niso nič nasule. Veter vzdiguje cele oblake prahu, ki se vlegajo na pasante in silijo v stanovaljanje. Pred prodajalnami se nastarjavajo izmučene ženske in otroci, ki jih mori poleg mučnega čakanja še neznošni prah, da bo tuberkuloza imela pač dovolj žrtev. Aprovizacija je itak obupna, zakaj treba gojiti povrhi še sanitarne nedostatke? Mestni magistrat je 24. t. m. prvič letos poškrupil po glavnih cestah, prej je prepustil to delo oblakom. Takšno površino škropljenje pa ne more imeti uspeha. Mestni magistrat naj bi dal prah po cestah postrgati kajti pomesti ga itak ni več mogoče. Na to naj bi se začele ceste 2 do 3 krat na dan škropiti in če bi hidranti ne dajali dovolj vode, naj se priredi nekaj škropilnih voz, ki naj bi zajemali vodo iz Ljubljanice po koji naj se spusti voda. Takega prahu kot je v Ljubljani letos ni nikjer v nobeni vasi, komaj po cestah tik za fronto. Naj pomisli sanitarna oblast, kak vpliv ima na pljuča sestradanih ljudi nesnžni prah. Dokler prah sam ne bo odstranjen, trdi škropljenje ne bo pomagalo, škropiti pa bi bilo potem redno ne pogosto.

— **Slovenski odbor v pomoč stradalnim otrokom.** V sredo popoldne se je vršil v posvetovalnici na mestnem magistratu v Ljubljani sestanek, na katerem se je razpravljalo o nevarnosti in škodi, ki preti mladini vsled gladi. Sprožila se je misel, da se osnuje v Ljubljani osrednji odbor, katerega naloga bi bila posvečati vso skrb in pozornost stradalnim otrokom. Zlasti naj bi se upoštevala taborišča beduncev, pomanjkanja trpeči kraji na Goriškem in Primorju sploh, na ostalem Slovenskem pa zlasti industrijska središča. Odbor naj bi se obrnil tudi do »Središnjega zemaliskog odbora za zaščito porodica mobilizovanih i u ratu poginulih vojnika iz kraljevine Hrvatske i Slavonije« v Zagrebu s prošnjo, da bi se po potrebi in možnosti tudi slovenska deca sprejemala na Hrvatskem na prehrano. Do sedaj je namreč tamka pri posameznih seljških nameščenih čez 15.000 otrok iz Bosne in Dalmacije, ki so se tako rešili gotove smrti vsled lakote. Na sestanku se je poudarjala potreba po šolskih zdravnikih v Ljubljani, ki je baš sedaj med vojno še veliko večja, kakor je bila pred vojno. Končno je bil izvoljen odbor, kateremu predseduje gospa županja Franja dr. Tavčarjeva. Tajništvo je prevzel g. Adolf Ribnikar. Drugi člani odbora so: gg. Lavtžarjeva, Štebileva, Wessnerjeva in Zemetova, ter gg. župnik Kalan, dež. sodni nadsvetnik Milčinski in profesor Vadnjak.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske.** V času od 19. do 25. maja 1918 je bilo v Ljubljani 9 novorojencev, 2 mrtvorojenca; umrlo je 27 oseb, 13 domačinov in 14 tujcev. Za jetiko je umrlo 12 oseb (med njimi 4 tujci; za različnimi boleznimi 15 oseb. Infekcijskih bolezni ta teden ni bilo naznanjenih.

Shod na Vrhniki, ki bi se imel vršiti včeraj popoldne je bil prepovedan, vendar se je vršil sestanek. Udeležba e bila naravnost velikanska. Med drugimi govorniki je govoril dr. Korošec.

— **Sodrug piše:** Sodrugom in sodružicam! Uprava »Naprēja« nam vedno toži o naraščajoči draginji, ki ne prizanaša nikomur. Tudi našemu »Naprėj« ne. Zato nam priporoča nabiranje novih naročnikov in zbiranje za tiskovni sklad, ker sta le to poti, da dobi list trdno podlago. Zadovoljni smo lahko z listom, toda število naročnikov še davno ne odgovarja številu strankinih pristašev in strokovno organiziranih delavcev in delavk. O tiskovnem skladu pa komaj, da ga omenjamo. Sodrug in sodružice, manjka nam samo malo dobre volje, pa bi bilo drugače. Vzemimo za primer sodruge v Bosni. Tam imajo še slabejše razmere kakor pri nas.

toda niti ena številka »Glasa Svobode« ni izšla, da ne bi bila kaj zaplenjena. Požrtvovalnost bosenskih sodrugov je mnogo večja kakor naša, zakaj na njih list so naročeni skoro vsi pristaši, da si je v Bosni blizu 90 odstotkov nepismenih ljudi. In če pogledamo, kako marljivo zbirajo za tiskovni sklad, se moramo čuditi skrbi in marljivosti. Od meseca julija lani, ko je pričel izhajati »Glas Svobode« pa do 36. številke letos 11. maja so nabrali le za tiskovni sklad 16.863 K 94 vin. To je lepa številka. Izšlo je od julija lani 75 števil in vsaka prinaša po 200 imen, ki izkazujejo vsoto nad 200 K. Požrtvovalni sodrugi in sodruzičice nabirajo za tiskovni sklad ob vsakršni priliki, v družbah, pri zabavah, na sestankih ter tudi v mestih po trgovinah, pri čemur se zlasti odlikujejo sodruzičice. Pomislimo, koliko bi bil »Napreje« na boljšem, da si je dnevnik, če bi bil od početka izhajanja prejel 17.000 kron na tiskovnem skladu. Sodrugi in sodruzičice! Tako resni časi so, da moramo posvetiti vse sile napredku »Napreja«. Delavstvo brez svojega lista je, kakor vojak brez puške. Zaraditega nam ne preostaja drugega, kakor da se ravnamo po bosenskih sodrugih in sodruzičicah, da storimo za »Napreje« vse, kar je v naših močeh, zlasti mu pa pridobivamo naročnike, in uspeh ne bo izostal.

— **Cerkno na Primorskem.** Nobenega glasu ni iz našega okraja. Morda živimo v predvojni dobi? Ne, razmere v naših vaseh so tako žalostne, da jih ni mogoče popisati. Lansko leto nam je že suša pobrala velik del pridevkov.

Potem je prišla še rekvizicija. Kdor je imel veliko pridelati, mu je ostalo vsaj malo. Kdor je imel pridelati malo, mu ni ostalo nič. Navsezani smo, da glada ne poginemo, da si smo poljedelci celo leto takorekoč samo na to, kar nam daje aprovizacija, to vemo samo mi, ki smo od nje odvisni. V adventu lanske jeseni smo dobili po 4 kg moke na osebo. S tem smo bili oddeljeni do 4. januarja t. l. Takrat smo dobili zopet po 4 kg in sedaj 25. maja pa že le po 2 kg, drugega pa nič ves čas. Taka je aprovizacija za nas reveže v cerkijanski občini. Bogatejši, osobito oni, ki stanujejo prav v Cerknem dobe včasih kako kilo moke več, čeprav imajo še kje kaj svojega skritega. Če pa zahtevamo mi kaj priboljška, se izgovarjajo, da je bilo blago med potjo ukradeno. Zato zopet trpe le revnejši sloji. Mi, ki smo v podobnih, po dve uri oddaljeni, ne dobimo razen navedenega prav nič. Ne petroleja, ne soli bi ne imeli, če bi ne nosili po več ur daleč iz Kranjskega. Kako dolgo bodo še take razmere? Najbrže bodo imeli eni vsega zadosti, drugi pa nič, dokler se ljudstvo ne spametuje in da se človek spametuje, pa je treba veliko časa. A vendar bliža se.

— **Nesrečna družina.** »Prager Tagblatt« poroča, da je v Taunu živela družina, ki je imela v vojni pet sinov. In vseh pet je padlo. Ko je izvedela mati o smrti petega, jej je od žalosti počilo srce. Nedavno je umrl star oče, ki je vložil prošnjo za oprostitev šestega, na bojišču se nahajajočega sina. Toda prošnja je bila prekasna, ker je med tem tudi šesti sin padel na Lysu.

— **Ljubezniv tast!** Pri Sv. Urbanu v Slov. Goricah je prišel vojni invalid Pihler k svojemu tastu Korošičjaku-Rojku prositi, da mu posodi nekaj orodja. Tast ga je zavrnil, a ko je zet še dalje prosil, je tast vzel puško in ustrelil zeta.

— **Boj za živila.** Predzadnja nedeljo sta hodila v okolici Knittelfelda dva vojaka od kmeta do kmeta, da si preskrbita nekaj živila za odhod na bojišče. Pri nekem kmetu nista našla nikogar doma, in to ju je zvalilo, da sta udrila v prazno hišo in rekvirirala kmetu štiri kose suhega mesa, polovico hleba kruha in štiri jajca. Nato sta hotela oditi. V tem pa pride kmet domov, opazi tatova, steče v hišo po rusko puško ter steče za enim teh vojakov. Vojak je zgrabil za revolver in oba hkratu sta sprožila svoje orožje drug na drugega. Oba zadeta sta se mrtva zgrudila na tla. Dve človeški žrtvi sta bili žrtvovani malenkostnim živilom.

— **Cela vojaška straža vsled tatvine aretirana.** V petek je aretirala žandarmerija v Gösingju pri Gradcu celo vojaško stražo, enega korporala in šest infanteristov, ki pripadajo graškemu strelskemu polku. Straža je imela opravljati svojo službo na gostinškem kolodvoru, in sicer je imela stražiti kolodvorsko skladišče in blago železniških vagonov pred tatovi. Toda straža je sama igrala vlogo tatov in plenila skladišča in vgone. Pri straži so našli okoli 200 kilogramov sladkorja, različne žepne nože, šampanjske steklenice in še drugih raznih predmetov.

— **Ali se more živeti s 400 kronami na leto?** Ravnanateljstvo c. kr. strokovne šole za pečarsko industrijo v Znainu razpisuje tri državne ustanove, vsako po 400 K na leto, katere naj dobe pomočniki pečarske ali slične industrije. Ker je treba prošnji priložiti tudi ubožnostno izpričevalo, je jasno, da se računa na siromašnejše prosilce. Tu naj bo dovoljeno vprašanje, kako si državna uprava, ki se je izkazala popolnoma nezmožno, da bi nastopila proti padajoči vrednosti denarja predstavlja, da bi mogel delavec, ki hoče v svojem obrtu doseči višjo izobrazbo, živeti z ustanovo 400 K! Smatramo, da bi bilo zelo umestno, ko bi se pregledale vse te štipendije, katerih je med letom mnogo

razpisanih. Da bi to zadostovalo v današnjih razmerah, se pravi, samega sebe imeti za norca. Štipendija po 400 K letno ne more privabiti siromašnejega delavca, da bi stremil po višji izobrazbi. Morali bi biti to kvečjemu ljudje, ki so drugače preskrbljeni in ki prejmejo 400 K kot priboljšek.

— **Izgred v Kladnem.** Žalostna slika razmer. Kakršne so ravno v središču češkega ozemlja na polju aprovizacije, kako revno in bedno ljudje žive, trpe in gladujejo, dokazuje in razkriva obravnava, ki se je začela dne 28. maja pred praškim kazenskim sodiščem. V revirju gospođa Kestraneka, Fürstenberga i. dr. v Kladnem in okolici so ustavili delavci komcem aprila tega leta v nekaterih obratih delo; ž njim pa jim je bila ustavljena tudi plača, in ker so bile aprovizacijske razmere nad vse slabe, ni imelo ljudstvo ničesar jesti. Začetkom maja, ko se ni nikdo, najmanj pa še oblasti, brigal za ljudi in njih obupni položaj, so nastali nemiri, ki so se v nekaterih okrajih hitro razširili. Pri tem so aretirali več kakor 300 ljudi, povečini žensk in otrok; na več krajih pa žal ni ostalo le pri aretacijah. Časopisi so pisali »brambi nekega mlina«, pri čemer je ustrelil mlinar enega delavca, dva pa težko ranil. Prvi nemirneži so prišli danes pred deželno sodišče: Osem »mož«, to je en mož in sedem štirinajst- osemnajstletnih dečkov, potem 29 žensk in deklic od petnajstega do petdesetega leta. Vsi znajo pisati in brati, vsi so obiskovali šolo; vsi se žive od tega, kar zaslužijo, poleg tega imajo še številne družine. Družinski očetje so večinoma pri vojakih, mrtvi ali — kdo ve, kje. Naenkrat so ostali brez vseh pomočkov, otroci tega niso mogli razumeti, zahtevali so hrane, pomagati jim ni mogel nikdo in šli so v bližnje mlino, da si prisrube kaj jesti. Na vprašanje zagovornika, če so naleteli pri tem na odpor, je odgovoril eden izmed obtožencev — ne; če so jemali nasilno — ne. In zakaj so šli v mlino? Ker se je tu prodajala moka po 8 K kilogram in še dražje. Obravnava, pri kateri bodo sodili o lačnih, sestradanih ženskah z jokajočimi otroci v naročju, bo trajala najmanj tri dni. Obtožence zagovarjajo dr. Soukup, dr. Winter, dr. Meissner in dr. Šmeral. Okolo 80 obtožencev so postavili pred praško divizijsko sodišče, ker so odpuščeni vojaki ali osebe, ki spadajo pod vojni zakon.

— **Hvaležnost ogrske domovine.** Dne 22. avgusta 1914 je v neki krakovski vojaški bolnišnici umrl ogrski državljani Mihael Unger, nojen dne 27. septembra 1873, na posledicah rane, ki mu je dobil v vojni. Njegova vdova ima sedaj sama skrbeti za sedem otročičev od 2 do 12 let. Mati je dobivala od 9. septembra 1914 do 30. septembra 1915 preskrbninsko podporo po 5 K na dan za osem oseb. Poleg tega je prejela vdova od 1. septembra 1914 na penziji do danes mesečno 44 K 65 vin. za vseh osem oseb. Od 1. novembra 1916 je dobivala žena mesečni priboljšek k penziji po 10 K zase in 7 K za otroke; v celoti prejema tedaj vdova 61 K 65 vin., s katerimi mora preživljati vseh sedem otročičev. In to od 1. oktobra, ko ji je bila ustavljena preskrbninska podpora. Žena je sedaj po letošnjem odloku domobranskega ministrstva vložila novo prošnjo za izplačanje preskrbninskega zneska. Prošnja je pa bila odklonjena z utemeljitvijo, da one vdove in sirote, ki prejemale po 10 K za valkega otroka mesečno priboljška, nimajo nobene pravice do zopetnega preskrbninskega zneska. Rodbina Unger je pač smela dati svojega rednika domovini, da se en član družine more izdatno preživeti s 7 K 70 vin. na mesec. Gospodje naj bi postavno utemeljili, kakorkoli že hočejo, ostane vendarle največja in najrenkejša silovitost, ki se izvršuje na vojnih vdovah in sirotah, obenem pa tudi po državi sami, kajti s takim postopanjem država sama koplje bodočim državljanom grob.

— **Slovenski zdravniki,** ki se nimajo stalne službe, se uljudno naprošajo, da pošljejo podpisnemu naslove ter navedo letnico promocije: če, kje in kako dolgo so delovali na kakšni kliniki oziroma bolnici in če imajo za to uradna izpričevala (kdor je pričel kako znanstveno razpravo, blagoviti poslali podpisnemu ponatis, ki se na zahtevo vrne). — Dr. Mirko Černič, Ljubljana, ulica Stare pravde 3/I.

— **Kaj je nastalo iz Daimlerjeve afere?** Ves svet se še spominja na veliko senzacijo, ki jo je povzročil pred nekaj meseci slučaj Daimler v Nemčiji. Državno-zbornski odsek je odredil preiskavo o pogodbah za armadno dobavo, odstavili so višjega ravnatelja tega podjetja in tovarniško vodstvo je prevzelo vojaško nadzorstvo. Višji ravnatelj je bil obdolžen raznih težkih pregreškov, so ga obtožili, v državnem zboru so se vršile strastne debate glede cen, ki jih je tvrdka za-

htevala za vojne dobave, in o dobičkih, katere je delala. Sedaj je že tako dolgo vse tiho. Ne čuje se ničesar več o kakem uvedenem kazenskem postopanju. Zdi se skoro, da se godi Daimlerjevemu gospodom boljše, kakor kdaj. Zato govore zadnja borzna poročila: »Na trgu so dosegli Daimlerjevi vsled vesti o prav zadovoljivem letnem zaključku silno zanimanje zbujujoči kurzni povisek. Slična poročila navajajo tudi drugi časopisi. Zanimivo bi bilo vsekakor izvedeti, ali je sodno postopanje proti tej tvrdki ustavljeno? Tak škandal, ki je napravil toliko prahu, bi se ne smel kar tako pozabiti.

— **Zadružna zveštoba.** V Amiensu na Francoskem, ki leži v neposredem vojnem pasu in ki je že močno ogrožen, so izpraznili privatni trgovci iz strahu pred posledicami stalnega obstreljevanja svoje trgovine in zapustili mesto. Le konzumno društvo je vztrajalo še in preskrbovalo zaostali del prebivalstva s potrebšččinami. Centralni komite francoske zadružne zveze je izrekel zadrugi zahvalo za pogumno vztrajnost.

Vojna.

Ofenziva na zapadu.

Napredovanje nemških armad v napadalni bitki na zapadu se vsled naraščajočega odpora na celi bojni fronti med Noyonom in Reimom vrši v nekoliko počasnejšem tempu, ni pa se ustavilo v nobenem delu razsežne fronte. Najznamenitejši je bil nemški napredek med Oiso in Marno. Severno reke Ourcq so se nemške čete približale Noyonu ter so prodrle do gozdnatega ozemlja pri Villers-Cotterets, za katerim se zbirajo novo pripeljane francoske divizije generala Focha.

Na visoki planoti med reko Ourcq in Marno so Nemci zasedli ugodne pozicije in krijejo svojja podjetja, naperjena proti Compiègne in Crepy en Valois, proti sunkom z boka iz smeri od Meauxa, severovzhodno Pariza Chateau-Thierry, važno železnično križišče, je kot prometna točka že izločeno. Višine severno Marne med Chateau-Thierry in Dormansom so v nemških rokah. Tudi med Reimom so Nemci ob žilavem francoskem odporu korakoma prodirali. Trdnjava Reims je pod najtežjim artiljerijskim ognjem. Težišče dogodkov je sedaj v smeri Compiègne-Crepy en Valois, proti kateremu prostoru se sedaj koncentrično zgrinjajo nemške divizije. Po razvoju bojev v tem odseku bo meriti uspeh nove napadalne bitke.

Prejeli smo naslednja brzozjavna poročila: D u n a j, 1. junija. Uradno se razglša: Nobenih posebnih dogodkov.

Berlin, 1. junija. Iz glavnega stana se poroča: Južno Oise, južnozapadno Chauny, so čete generala Hofmanna in Françoisa vrgle sovražnika iz močnih pozicij pri Cuts in južno Bleraucourta. Na severnem bregu Aisne smo prodrli v ljutih bojih do Nouvron-Fontenoy. Z novimi divizijami, pripeljanimi po železnici in na avtomobilih, so se Francozi v obupnih protinapadih vrgli proti našim preko ceste Soissons-Hartennes prodirajočim četam. Po silovitih bojih smo proti večeru sovražnika popolnem porazili. Sovražnika smo zasledovali do višine Chaudun-Vierzy-Blanzy. Ob obeh straneh reke Ourcq smo prekoračili cesto Soissons-Chateau-Thierry ter dospeli ob nepretrganih bojih do višin pri Neuilly in sev. Chateau-Thierry. Med Chateau-Thierry in Dormansom stojimo ob Marni. Od Marne do zapadno Reimsa smo v napadu zavzeli črto Verneuil-Elizy-Saray-Champigny. V včerajšnjih bojih smo vjeli zopet več tisoč Francozov. V zračnem boju smo zbili 36 sovražnih letal.

Berlin, 1. junija zvečer. Na fronti Noyon do Chateau-Thierry prodiramo dalje.

D u n a j, 2. junija. Uradno se razglša: Na gorski fronti v nekaterih odsekih živahni artiljerijski boji. Ob izlivu Piave smo danes ponoči odbili italijanski napad.

Berlin, 2. junija. Iz glavnega stana se poroča: Angleški napadi južno Lyse in severno Alberta so se ob težkih izgubah izjalovili. Južnovzhodno Noyona so čete nemškega cesarjeviča vkljub žilavemu odporu vrgle sovražnika do gozda Carlepont in Monagne nazaj. Vzeli smo višine pri Moulin sous Tourvent in z močnimi žičnimi ovirami zavarovane čete, pri Noyonu. Prodirajoč na obeh straneh reke Ourcq smo vrgli sovražnika preko odseka Saviere nazaj in osvojili v nasluku višine pri Passy in Chourchamp. Ob Marni je položaj neizpremenjen. Iz onega dela mesta Chateau-Thierry, ki leži na severnem bregu reke smo pregnali sovražne čete. Severovzhodno Verneuil in ob obeh straneh Andre smo odbili ljute napade francoskih divizij. Vzhodno Reimsa smo vdrli v francoske črte pri St. Leonardu ter smo vjeli

posadko utrdbe Pompelle. Francosko-ameriška taborišča ogromne razsežnosti pri Fere en Tardenois so prišla v naše roke. Več kot pol milijona granat in neizmerno množine raznega materiala in čez tisoč vozov smo zaplenili. Stevilo ujetnikov je naraslo na 50.000.

Berlin, 2. junija zvečer. Ni napadalnih frontni novi uspehi.

Zadnje vesti.

Zagreb, 2. junija. Glasilo hrvatsko-srbske koalicije, »Hrvatska Rijeka«, se javlja z Dunaja: Ban Anton pl. Mihalović je bil od kralja sprejet v avdijenci. Kolikor je dosedaj znano, je šlo v tej avdijenci tudi za jugoslovansko gibanje. Vse vesti o demisiji bana Mihalovića so neutemeljene.

Parlament.

Dunaj, 2. junija. V parlamentarnih krogih se razpravlja o terminu za sklicanje parlamenta. Dne 18. junija se sestane konferenca načelnikov strank. Državni zbor se skliče baje v zadnji tretjini meseca junija. Nemške stranke se izjavljajo za sklicanje parlamenta v jeseni; v zadnjem ministrskem svetu pa se je baje sklenilo, da se skliče poslanska zbornica koncem junija.

Čehi in parlament.

Praga, 2. junija. Agrarni »Venkov« izjavja: Vlada želi takozvani nem parlament. Opozicija tam sicer lahko nastopi, toda omejiti se bo morala na take izjave, ki bodo vseč vladnim krogom, ker sicer jo bo vlada zatrla. Tak parlament pa ne bi imel nobene vrednosti za narode, to bi bil prikrit absolutizem, za katerega ne bi prevzela odgovornosti vlada, temveč narodni zastopniki. Nasproti temu je treba poudariti, da se ne bodo ustrašili češki poslanci nobenih pretenj, temveč bodo naznanili in pretolmačili v parlamentu neustrašeno vse pravične pritožbe in vse zahteve češkega naroda, kakor so to storili do sedaj in se ne bodo ozirali na to, je-li to Seidlerjevi vladi všeč ali ne. Članek končuje z besedami: »Predpisovati parlamentu potni list je nemogoče, tudi — v Avstriji!«

Uspeh nemških ofenziv.

Berlin, 2. junija. Wolfiov urad poroča: V času od 21. marca do 1. junija je na zapadni fronti prišlo v nemške roke 175.000 vjetnikov in nad 2000 topov. Stevilo strojnih pušk znaša mnogo tisočev; tudi množina drugega vojnega plena se doslej niti približno ni mogla prešteti.

Nemško-rusko zblížavanje.

Moskva, 30. maja. Prvi obisk grofa Mirbacha pri predsedniku sveta ljudskih zastopnikov je izzval v svetovnih živahno razpravljanje. Inicijativo za ta obisk je dalo nemško poslanstvo in iz te okoliščine bi sklepali, da je kritični moment v rusko-nemških odnošjih minil.

Soissons v plamenu.

Berlin, 2. junija. Iz glavnega stana se poroča: Francozi sistematično obstreljujejo od 30. maja mesto Soissons. V raznih delih mesta se pojavljajo veliki požari. Civilno prebivalstvo se je odpravilo iz mesta. Sovražnik se je čela dva dni srdito upiral, ker so mu bile na razpolago še stare pozicije iz leta 1914. Tudi francoski letalci mečejo bombe na mesto, ki zapade najbrže žalostni usodi kakor St. Quentin in Laon.

Velik požar v Carigradu.

Carigrad, 2. junija. V Stambulju je vsled nepredvidnosti nekega kadilca izbruhnil večeraj grozen požar, ki je uničil več delov mesta in zlasti ves vzhodni del Stambula, kjer se nahajajo lesene mahomedanske hiše. Škoda je ogromna.

Rusija zahteva, da se odpokliče Noulens.

Moskva, 1. junija. (Agentura.) V imenu ruske vlade je ljudski komisar za zunanje zadeve poslal francoski vladi naslednje obvestilo: Izjave francoskega poslanika Noulensa v težkih dneh, v katerih se nahaja Rusija, ne morejo zboljšati odnošjev med Francijo in Rusijo in jih Rusija ne more trpeti. Vlada sovjetov je trdno prepričana, da bo francoska vlada Noulensa takoj odpoklicala.

Rusija in Japonska.

Moskva, 2. junija. »Novaja Žizn« izjavlja, da je poročilo iz diplomatskih krogov o novem dogovoru med Japonsko in Kitajsko v svrhu skupnega postopanja proti Nemčiji na ruskih tleh smatrati kot poskus gotovih krogov v Londonu in Washingtonu, da se forsirajo dogodki na vzhodu. V Moskvi smatrajo ta dogovor kot ogroženje Rusije.

Washington, 1. junija. (Reuterjev urad.) Zbornica poslancev je sprejela največjo armadno predlogo v zgodovini Združenih držav. Dovolila je kredit 12 milijard in 112 milijonov dolarjev ter pooblastila predsednika, da vpokliče v vojaško službo vse moške, kolikor jih je mogoče izvežbati in oborožiti. Načrt se predloži sedaj še senatu.

Grška ofenziva.

Sofija, 1. junija. Na macedonski fronti, južno vasi Huma do Vardarja so grške divizije, ojačene z eno francosko divizijo, po večdnevni artiljerijski pripravi napadle naše pozicije. Posrečilo se jim je, vdreti v nekatere naše sprednje järke. Boj je trajal cel dan z nezmanjšano srditostjo.

Boji ob belgijskem obrežju.

London, 1. junija. Iz Ramsgate se poroča, da se je večeraj od enajstih ponoči do štirih zjutraj slišala silna kanonada ob belgijski obali. Kmalu po polnoči so se slišale močne eksplozije. Videli se je velik plamen v pokrajini Zeebrügge in bliskotanje ob celi obali do Dunkerque.

Interpelacija v francoski zbornici.

Bern, 1. junija. V francoski zbornici je poslanec Bonnet interpeliral glede odgovornosti za katastrofalno bitko ob Aisni. Poslanec Cachin je predlagal, naj se vrši razgovor o položaju sploh. — Nasproti poslancem je Clemenceau izjavil, da bo Francija, naj pride karkoli, do konca izpolnila svoje obveznosti napram zaveznikom.

Clemenceaujeva izjava.

Pariz, 2. junija. Ministrski predsednik Clemenceau je izjavil pri sprejemu socialističnega odposlanstva s katerim se je razgovarjal o raznih vprašanjih, zlasti o vojnem položaju, da ne more sprejeti razgovora o interpelaciji poslancev Cachina in Bonnetta o vojaških operacijah, da pa bo prihodnji torek v poslanski zbornici podal primerno izjavo.

Zagonetna epidemija na Španskem.

Madrid, 2. junija. Zagonetna epidemija na Španskem se je razširila po celem polotoku. Obolelo je doslej približno trideset odstotkov prebivalstva. Promet je vsled epidemije zelo omejen. Bolezen je nekaka influenza z izpuščaji, podobnimi škrlatici, ki pa navadno po enem tednu izginejo. Doslej je vsled epidemije le majhno število smrtnih slučajev.

Amerika v vojni.

Washington, 2. junija. Uradno se razglasa, da bo tekom meseca junija vpoklicanih v vojaško službo 280.000 mož. Meseca maja so odposlale Združene države v Francijo 1300 letal.

Aprovizacija.

Krompir na zelene izkaznice B prejmejo stranke pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: V torek, dne 4. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 561 do 700, od 9. do 10. štev. 701 do 840, od 10. do 11. štev. 841 do 980, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 981 do 1120, od pol 3. do pol 4. štev. 1121 do 1260, od pol 4. do pol 5. štev. 1261 do 1400, od pol 5. do pol 6. štev. 1401 do 1540, v sredo, dne 5. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1541 do 1680, od 9. do 10. štev. 1681 do 1820, od 10. do 11. štev. 1821 do 1960, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 1961 do 2100, od pol 3. do pol 4. štev. 2101 do 2240, od pol 4. do pol 5. štev. 2241 do 2380, od pol 5. do pol 6. štev. 2381 do konca. Vsaka oseba dobi 4 kg, kilogram stane 50 vinarjev. S seboj je treba prinesiti le zelene izkaznice B.

Gostilničarji in zavodi prejmejo goveje meso v torek, dne 4. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od 2. do 4. ure.

Prodajalci petroleja morajo po končani prodaji petroleja takoj predložiti vse odrezke petrolejskih kart v mestni posvetovalnici — ter sporočiti koliko imajo še petroleja v zalogi.

Petrolej od 7. junija do 31. avgusta dobe le oni upravičenci, ki bodo navedeni v posebnem razglasu mestnega magistrata ki se objavi pravočasno v tujakšnih listih, ter tudi nabije na magistratni deski.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 31. maja 1918. Gospod župan naznanja, da se je vršila pravkar pri deželni vladi važna seja o aprovizacijskih zadevah, pri kateri se je prepričal, da se ima Ljubljana energiji vladnih organov zahvaliti, da bo preskrbljena z moko do 15. julija. Tozadevna množina krušne moke je že nakazana. Kruh se bo pekel iz koruzne moke, kateri bo primešane 30 % ukrajinske moke. Razven tega dobi Ljubljana v najkrajšem času 3 vagona pšenične moke za kuho. Če pride ta moka do prihodnjega torka, se razdeli še drugi teden. Na vsako izkaznico se bo oddajalo pol kilograma moke. Ako bi se pa dovoz zakasnel, se bo pa moka oddajala šele pozneje, a na izkaznice, ki so sedaj v veljavi. Zato naj stranke na vsak način hranijo sedanjo nakaznico za moko. — Pri deželni vladi se je vršila seja o preskrbi Ljubljane z mlekom. Da se omogoči večji dovoz mleka, se je sklenilo razmeram in času primerno regulirati cene mleku. Nove cene za mleko stopijo v vojni prodajalnih v veljavo že drugi teden. — Gospod župan se uaprašuje in pooblašča, da kupi, če le more 2 vagona masti, da se tako odpomore velikemu pomanjkanju zabele. — Tekoči teden se je razdeljeval krompir na vse stranke. Drugi teden se bo oddajal krompir le še v ubožni akciji. — Drugi teden bo oddajala mestna aprovizacija kisló zelje. Razdelilni načrt se pravočasno objavi.

izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrirani tednik so:

TEDENSKE SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z boljše in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKE SLIKE“ so nepolitičen in nestranski ilustrirani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKE SLIKE“ bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKE SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKE SLIKE“ stanejo četrt leta K 3:80 pol leta K 7:50 in celo leto 15.— K. Naročite si „TEDENSKE SLIKE“ takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKE SLIKE“ za stonj in poštine prosto na ogled.

Upravništvo lista „TEDENSKE SLIKE“
Ljubljana, Franciskanska ulica 10/1.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani
obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1,000.000.

4 1 | 0
4 | 0

brez odbitka rentnega davka.
— Ustanovljena l. 1881. —